

Boer zoekt natuur
Natuur zoekt boer

Zakgids om landbouwers en natuurbeschermers dichter bij elkaar te brengen

Streven naar
wederzijds begrip en respect

Hoe het begon

Twee jaar geleden besloten een landbouworganisatie, Algemeen Boerensyndicaat (ABS), en een natuurvereniging, Natuurpunt, om samen de strijd met polarisatie aan te gaan. Bij beide verenigingen startte een nieuwe medewerker. Samen richtten zij een gemeenschappelijk projectteam op om op alle niveaus de brug te slaan tussen landbouwers en natuurbeschermers – een heuse zoektocht in woelige tijden.

Hoe het verder moet

We hebben veel mooie momenten meegemaakt. Het is een voorrecht om twee schijnbare tegenpartijen naar elkaar toe te zien groeien voor je ogen. Maar na 2 jaar hebben we nog een lange weg af te leggen. Sprookjes eindigen vaak met “Ze leefden nog lang en gelukkig”, maar het verbinden van landbouw en natuur is een werkwoord. De relatie is gestoeld op vertrouwen. Dat vertrouwen moet onderhouden worden. Om onze ervaringen niet te verliezen, hebben we de belangrijkste bevindingen hier neergeschreven. Zo hopen we jou warm te maken om dit werk verder te zetten.

AAN DE SLAG!

Landbouwers en natuurbeschermers werken en leven in het open ruimtegebied van Vlaanderen. Door de jaren heen werd de kloof tussen landbouw en natuur groter en werden er op het terrein wonden geslagen. Beide groepen zijn het eens dat verzoenende taal nodig is om de vele uitdagingen van de toekomst samen het hoofd te bieden. Toch blijkt de media steeds op zoek te gaan naar het zwart-witverhaal om de zaken op de spits te drijven. Het vraagt moed om op het terrein uit de loopgraven te komen. Niettegenstaande het grote spanningsveld zijn er best veel plaatsen waar mensen wel constructief met elkaar in gesprek gaan en bouwen aan vertrouwen.

Met **onderstaande 6 tips** kan je alvast van start gaan om in jouw omgeving te bouwen aan meer wederzijds begrip en respect:

1 **Leer elkaar kennen**

Als mensen elkaar kennen, praten ze makkelijker met elkaar. Want als je vragen stelt en oprecht luistert, kan je aansluiten bij waar de ander mee bezig is. Vaak blijkt dat die persoon ‘van het andere kamp’ meer op jou lijkt dan je dacht. En stel je vast dat er een oprechte wil is tot samenwerken. Vooroordelen ontstaan wanneer mensen elkaar niet kennen en niet met elkaar in gesprek gaan. Door elkaar op een persoonlijke manier te benaderen, creëer je een andere sfeer dan wanneer je recht tegenover elkaar zit en vast blijft zitten in een stellingenoorlog.

Openbare plaatsen, zoals een dorpscafé, cafetaria of receptie, brengen mensen samen. Plan eens een lokaal contactmoment in, zonder daarbij een zwaar dossier te agenderen. Kies bij voorkeur voor één-op-ééngesprekken, want bij gesprekken in groep spelen er snel ‘wij-zij’-dynamieken en krijgt het stille midden minder de kans om hun mening naar voren te brengen.

“Eén-op-ééngesprekken zorgen voor een beter begrip en een groter wederzijds vertrouwen, twee basisvoorwaarden voor meer grootschalige samenwerkingen. Het was fijn om te zien dat we, ondanks onze meningsverschillen, vaak onmiddellijk op dezelfde golflengte zaten. Dat is ook niet zo raar. Zowel boeren als natuurbeschermers zijn buitenmensen, met veel gedeelde biologische en praktische kennis.”

Willem Laermans

2 Je hoeft elkaars mening niet te delen, maar we roepen wel op elkaars standpunten te begrijpen

Voor het vertrouwen tussen mensen is het belangrijk om vanaf het begin open te communiceren. Landbouwers en natuurbeschermers hoeven niet dezelfde mening te delen, maar moeten wel willen begrijpen waarom een bepaald standpunt wordt ingenomen. Het is belangrijk om zonder vooroordelen te luisteren naar elkaar. Vaak komt dan een oprechte nieuwsgierigheid naar boven.

In het begin van het gesprek neem je best afstand van de huidige gevoeligheden. Mensen ervaren na een eerste gesprek dat landbouw en natuur dichter bij elkaar staan dan initieel gedacht. Beide groepen hebben hun bestaansrecht op het platteland om enerzijds voedsel te produceren of anderzijds het landschap en zijn natuurwaarden te herstellen en onderhouden. Begrip en respect voor elkaar beginnen met de erkenning van elkaars doelen. Dan kan je samen met een open blik naar de toekomst kijken.

“Op korte tijd is er al veel veranderd. Door de groei van onze natuurgebieden werken we op het terrein vaak samen met boeren. Landbouwers die gronden van Natuurpunt gebruiken, leren ons persoonlijk kennen. We blijken dan al snel eerder bondgenoot dan tegenstander te zijn. Ik heb een paar West-Vlaamse landbouwers in de familie. Vroeger maakten we op familiefeesten weleens ruzie. Vandaag zijn we het nog altijd niet over alles eens, maar is er wel een grotere bereidheid om te praten en te luisteren.”

Willem Laermans

3 Verbreed je kennis

De gemiddelde medemens weet minder over landbouw en natuur dan vroeger. Dat gebrek aan kennis leidt tot minder voeling. Want onbekend is onbemind. Dat leidt tot naïeve of incorrecte uitspraken die de dialoog niet bevorderen. Met behulp van een jaarlijks bezoek aan een landbouwbedrijf of natuurgebied blijft de interesse aangewakkerd en behoud je voeling met de andere sector.

“Dit project heeft ook tot persoonlijke inzichten geleid. Ik denk dat mijn oogkleppen wel wat afgevallen zijn. Heel de maatschappelijke context werd duidelijker. Ik had mij bij de start van het project ook voorgenomen om vooral veel te luisteren, en te leren van landbouwers en hun inzichten, emoties en argumenten. Ik blijf in hart en ziel een natuurbeschermer. Maar daarbij moet je ook rekening houden met andere standpunten.”

Sanne Govaert

4 Zoek naar een gemeenschappelijk (toekomst)perspectief

Regionaal is er het gevoel dat beleidsmakers onvoldoende rekening houden met de lokale noden op het terrein en voelen mensen zich niet gehoord. Wanneer landbouw- en natuurverenigingen gemeenschappelijke standpunten kunnen innemen, is dat vaak een krachtig signaal om het gedragen voorstel te aanvaarden.

Pro-actief oplossingen zoeken voor dreigende conflicten vermijdt teleurstellingen achteraf wanneer hogere overheden beslissingen nemen in jouw plaats. Een lokale gebiedscoalitie biedt mogelijk een oplossing en legt vertrouwen en verantwoordelijkheid bij de lokale actoren om zo tot een breed gedragen toekomstperspectief te komen.

“We hebben ook een aantal gemeenschappelijke belangen. In de strijd om open ruimte zitten we aan dezelfde kant van de tafel. Ik denk dat er nog veel meer mogelijk is.”

Paul Cerpentier

5 Laat bruggenbouwers het stille midden vertegenwoordigen

Vertrouwen is de basis om samen tot een gedragen plan of voorstel te komen. Bruggenbouwers kunnen voor onpartijdig advies zorgen in een schurende situatie. Ze nemen een luisterende houding aan en kennen het midden. Sterker nog, ze maken er zelf deel van uit. Deze mensen bouwen dus niet enkel een brug tussen tegenpolen. Ze erkennen nuance, zijn zich bewust van alle invalshoeken en hebben geen vooroordelen. Het is belangrijk dat deze mensen niet in hokjes denken en dat ze goed op de hoogte zijn van de actuele wetgeving over beleidsdomeinen heen. Door de milde middenpositie bieden bruggenbouwers vertrouwen om verder te gaan met een groep geëngageerde mensen.

“We merkten dat op plaatsen waar de verstandhouding goed is, lokale vertrouwenspersonen heel belangrijk zijn. Een lokale gebiedscoördinator, met kennis van de streek en de wetgeving die landbouwers, natuurvrijwilligers en lokale overheden kan verbinden is van goudwaarde. Het zijn als het ware vertrouwenspersonen die klaar staan om lokale bezorgdheden snel weg te nemen. Willen we de kloof tussen landbouw en natuur overbruggen, moeten we structureel inzetten op méér verbindende mensen op het terrein!”

Matthias D’haese

6 Kies voor verbindende taal

(Sociale) media en nieuwsflitsen zijn constant op zoek naar onze aandacht. Prikkelende titels en scherpe communicatie leiden tot meer ‘clickbaits’ en zetten vaak een negatieve toon. Denk in je communicatie goed na over hoe je overkomt bij de ander. Neem de context mee en wees je bewust van moeilijke vaktermen die niet altijd goed gekend zijn in andere sociale middens.

“Omdat ik mijn landbouwbedrijf als ‘natuurinclusief’ bestempel, word ik al snel aan de kant van Demir geplaatst”, zucht Elise Van Broeckhove (32). “Maar stel ik mezelf voor als boerin, dan vlieg ik naar het kamp-Brouns.” Ze schudt met de schouders als we de gekende ‘versussen’ voorleggen in dit verhaal. CD&V versus N-VA. Platteland versus stad. Landbouw versus natuur. “Ik voel me helemaal geen deel van dat gepolariseerde narratief.”

Elise Van Broeckhove

AAN DE SLAG IN HET VELD

Nadat er een vertrouwensband is opgebouwd, ligt de weg naar een samenwerking in het veld open.

Heb jij ook zin om aan de slag te gaan met een concreet initiatief rond landbouw en natuur? Er bestaan verschillende subsidieprogramma's die jou kunnen helpen met jouw initiatief. Denk aan middelen voor agrarische biodiversiteit, aanleg van houtkanten of natuurontwikkeling. Wij hebben voor jou een lijstje van relevante programma's gemaakt op onze website

WWW.BOERZOEKTNATUUR.BE

We hebben één programma uitgekozen, dat in het bijzonder zeer geschikt is om projecten rond landbouw én natuur te ondersteunen. LEADER is een subsidieprogramma voor plattelandsontwikkeling, waarbij lokale gemeenschappen zelf aan zet zijn om de noden, relevante doelstellingen en gewenste acties te formuleren. Het programma is gebiedsgericht en ondersteunt samenwerkingen tussen lokale verenigingen. Ideaal dus om te tonen dat landbouw en natuur wél hand in hand gaan!

6 TIPS

om landbouwers en natuurbeschermers een beetje dichter bij elkaar te brengen

- 1 Leer elkaar kennen
- 2 Je hoeft elkaars mening niet te delen, maar we roepen wel op om elkaars standpunten te begrijpen
- 3 Verbreed je kennis
- 4 Zoek naar een gemeenschappelijk (toekomst)perspectief
- 5 Bouw bruggen
- 6 Kies voor verbindende taal

VOLG ONS

WWW.BOERZOEKTNATUUR.BE

 @NATUURZKTBOER

 @NATUURZKTBOER

Deze samenwerking werd (financieel) ondersteund
door de Vlaamse Landmaatschappij.